

Uchwała nr LXVII/521/24

Rady Miejskiej w Rynie

z dnia 30 styczeń 2024

**zmieniająca Uchwałę Nr XLI/332/22 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 30 marca 2022 r.
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym dla
Gminy Ryn na lata 2022 - 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.), art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. 2021 r. poz. 642) Rada Miejska w Rynie uchwała co następuje:

§ 1. Zmianie ulega Rozdział V załącznika do Uchwały Nr XLI/332/22 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Ryn na lata 2022 - 2025 i otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Pozostałe zapisy uchwały pozostają bez zmian.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Ryn.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Rynie

Juliusz Brant

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych, Przeciwdziałania
Narkomanii i Uzależnieniom
Behawioralnym dla Gminy Ryn
na lata 2022 - 2025**

Spis treści

Spis treści.....	1
Wstęp	2
Rozdział I Podstawy prawne oraz charakterystyka uzależnień.....	3
1.1. Podstawy prawne Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym	3
1.2. Rodzaje uzależnień.....	4
1.3. Mechanizm powstawania uzależnień	4
1.4. Przemoc	6
1.5. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka	8
1.6. Rodzaje profilaktyki	10
Rozdział II Analiza sytuacji występowania problemów alkoholowych, narkomanii oraz dotyczących uzależnień behawioralnych w Gminie Ryn	11
2.1. Dane demograficzne i dane metrykalne dotyczące uzależnień	11
2.2. Diagnoza problemu uzależnień i postaw społecznych – wyniki badań ‘2021	14
2.2.1. Dorośli mieszkańcy	14
2.2.2. Dzieci i młodzież.....	16
2.2.3. Sprzedawcy napojów alkoholowych	17
Rozdział III Adresaci i realizatorzy Programu.....	18
3.1 Realizatorzy Programu	18
3.2 Adresaci Programu	18
Rozdział IV Cele oraz realizacja Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2022 – 2025	19
4.1. Cele oraz zadania Programu	19
Rozdział V Realizacja Programu	27
5.1. Finansowanie Programu	27
5.2. Preliminarz wydatków profilaktycznych na rok 2024.....	29
5.3. Realizacja i monitoring	32

Wstęp

Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Ryn na lata 2022 – 2025, zwany dalej „Programem”, określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu oraz stosowania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

Ponadto zgodnie z art. 4¹ ust. zdanie 2 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – w brzmieniu obowiązującym,

od 1 stycznia 2022 r. - elementem niniejszego gminnego programu są również zadania związane

z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Profilaktyka uzależnień (w tym uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych) jest jednym z celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Realizacja Programu zakłada współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień i przemocy.

Rozdział I

Podstawy prawne oraz charakterystyka uzależnień

1.1. Podstawy prawne Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym w gminie Ryn na lata 2022 – 2025 powstał w oparciu o obowiązujące w tym zakresie akty prawne, programy krajowe oraz rekomendacje i diagnozy, w szczególności:

1. Ustawa z 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym (Dz. U. poz. 2469).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.).
3. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469).
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1372 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. 2021 poz. 1038, poz. 1834 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2021 poz. 2490 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2021 poz. 2120 ze zm.).
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642 ze zm.).

1.2. Rodzaje uzależnień

„Aktualna klasyfikacja wyróżnia 8 grup środków psychoaktywnych:

- alkohol,
- opiaty (morfina, heroina, mleczko makowe i in.),
- kanabinoles (marihuana, haszysz),
- leki i substancje o działaniu uspokajającym i nasennym (relanium, nitrazepam i in.),
- kokaina,
- inne substancje pobudzające (m.in. amfetamina),
- substancje halucynogenne (LSD, psylocybina i in.),
- lotne rozpuszczalniki (zawierające toluen, octan etylu, octan butylu i inne, np. w rozpuszczalnikach do farb, klejach, zmywaczach do skór),
- tytoń,
- substancje inne niż wyżej wymienione lub kilka substancji.¹”

C. Guerreschi uzależnienia behawioralne określa mianem tzw. nowych uzależnień, w których „substancje chemiczne nie odgrywają żadnej roli”, a ich przedmiotem są „zachowania i działania akceptowane społecznie”.

Przykłady uzależnień behawioralnych:

- patologiczny hazard,
- uzależnienie od komputera/sieci internetowej,
- pracoholizm,
- zakupoholizm,
- uzależnienie od seksu/pornografii,
- uzależnienie od ćwiczeń fizycznych,
- uzależnienie od telefonu komórkowego,
- kompulsywne objadanie się².

1.3. Mechanizm powstawania uzależnień

Człowiek od wieków stosuje różne używki, które wpływają na jego codzienne funkcjonowanie. Pod wpływem różnych substancji zmienia się nastrój, czy też samo postrzeganie rzeczywistości. Można wyróżnić substancje powszechnie stosowane, które są akceptowane przez społeczeństwo, jak np. kofeina zawarta w kawie czy teina – składnik herbaty; jak i substancje szkodliwe, takie jak nikotyna.

---

¹<https://www.odnowa24h.pl/uzalezniecie-od-substancji-psychoaktywnych-a-uzalezniecie-behawioralne/>

² Guerreschi C., Nowe uzależnienia, Wydawnictwo Salwator, Kraków, 2006, s. 24.

Czym jest uzależnienie? „Termin „uzależnienie” jest stosowany m.in. w odniesieniu do takich zaburzeń psychicznych, jak uzależnienie od narkotyków (narkomanii), leków (lekomanii), alkoholu (alkoholizmu) czy papierosów (nikotynizmu). W szerszym rozumieniu termin „uzależnienie” stosowany także w odniesieniu do wielu innych przymusowych zachowań, m.in. kompulsywnych zakupów, oglądania telewizji, seksu, masturbacji, korzystania z gier hazardowych lub komputerowych czy też nadmiarowego korzystania

z Internetu. Współczesna psychologia traktuje pojęcie „uzależnienie” szeroko i zakłada, że może ono obejmować także inne czynności, nad wykonywaniem których dana osoba utraciła kontrolę³”

„Uzależnienia od substancji chemicznych rozwijają się stopniowo. W procesie tym można wyróżnić etapy:

- **eksperymentowanie** – początkowo osoby są ciekawe skutków działania danej substancji i są przekonane o tym, że mogą ją zażyć raz bądź kilka razy, a potem z niej zupełnie zrezygnować; niestety pierwsze próby często prowadzą do zażywania okazjonalnego;
- **zażywanie okazjonalne** – używki przyjmowane są na przykład podczas spotkań z przyjaciółmi, a ich zażywanie daje poczucie integracji z grupą oraz akceptacji, i powtarza się podczas kolejnych spotkań;
- **zażywanie regularne** – zażywanie staje się częścią życia, wykorzystywane jest do osiągnięcia przyjemności; na tym etapie osoby są już uzależnione psychicznie, choć nieświadome tego faktu – wciąż wierzą, że mogą w każdej chwili zrezygnować z używki;
- **uzależnienie** – ilości używek przyjmowanych do tej pory stają się niewystarczające, więc chorzy sięgają po większe dawki bądź silniejsze środki; do uzależnienia psychicznego dołącza uzależnienie fizjologiczne – reakcja organizmu na odstawienie, która powoduje bardzo złe samopoczucie: bóle głowy, mięśni, poczucie rozbicia, niepokój, a nawet agresję; jednym z pierwszych narządów uszkodzonych przez używki jest wątroba, narząd odpowiedzialny za neutralizowanie trucizn⁴”.

Można wyróżnić takie rodzaje uzależnień:

- **Uzależnienie fizyczne** w powszechnej opinii panuje traktowane jest jako najpoważniejszy rodzaj uzależnienia. Pojawia się ono na skutek stałego przyjmowania

³ Zimbardo Philip G. *Psychologia i życie*, s. 31. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999 r.

⁴ <https://zpe.gov.pl/a/uzaleznienia/Do63k2pYq>

substancji psychoaktywnej, a przez to następuje wbudowanie jej cząsteczki w komórkę organizmu. Czego następstwem staje się niemożność funkcjonowania organizmu

bez jej dostarczenia. Nagłe odstawienie narkotyku grozi przykrymi konsekwencjami, aby tego uniknąć potrzebny jest proces detoksykacji. Uzależnienie fizyczne w skrajnych przypadkach może prowadzić nawet do śmierci. Istnieje jednak możliwość zastosowania odpowiednich środków, tak zwanych blokerów lub detoksykacji, dzięki czemu organizm uwalnia się od tej formy uzależnienia.

→ **Uzależnienie psychiczne** stanowi największe niebezpieczne dla człowieka.

Charakterystyczna dla tego uzależnienia jest nieodparta potrzeba sięgnięcia po substancję psychoaktywną. Ma to na celu sprawienie sobie przyjemności lub uniknięcie przykrości związanych z abstynencją.

→ **Uzależnienie społeczne** polega na czerpaniu przyjemności z poczucia jedności, którą daje wspólny rytuał towarzyszący przyjmowaniu środka psychoaktywnego. Uzależnienie to odpowiada na zapewnienie podstawowej potrzeby wieku adolescencji, jaką jest poczucie przynależności i identyfikacji z grupą rówieśniczą, dlatego młodzi ludzie są na nie szczególnie narażeni.

→ **Zjawisko tolerancji** polega na potrzebie przyjmowania coraz większych ilości narkotyku, by osiągnąć ten sam stan zmiany świadomości co na początku. Często osoby uzależnione poddają się terapii odwykowej wyłącznie z powodu obniżenia kosztów związanych z zakupem środków psychoaktywnych.

Mogą wystąpić takie przypadki, w których człowiek, aby zdobyć substancję psychoaktywną posłuży się kradzieżą, czy innymi przestępstwami. Jednostka nie będzie wiedziała kiedy straci „kontrolę” nad swoim życiem, kiedy uzależnienie przejmie w pełni „władzę” nad funkcjonowaniem człowieka.

1.4. Przemoc

Z nadużywaniem alkoholu oraz zażywaniem narkotyków mogą ściśle współwystępować zjawisko przemocy. W literaturze występuje wiele definicji przemocy. Pojęcie to najczęściej zastępowane jest terminami takimi jak brutalność, okrucieństwo, agresja. Niezależnie od formy, w jakiej występuje, stanowi pogwałcenie podstawowych praw człowieka. Przemocą jest „intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki,

powodując cierpienia i szkody”⁵. W celu określenia, czy dane zachowanie lub zaniechanie jest przemocą, należy zbadać czy spełnia następujące 4 warunki:

1. Jest intencjonalne;
2. Jedna osoba posiada wyraźną przewagę nad drugą;
3. Doszło do naruszenia praw i dóbr osobistych drugiej osoby;
4. Osoba, wobec której stosowana jest przemoc doświadcza cierpienia, ponosi szkody fizyczne i psychiczne⁶.

Przemoc w rodzinie zazwyczaj nie jest aktem jednorazowym, wręcz przeciwnie, ma ona charakter długotrwały, cykliczny. Zjawisko to najczęściej powtarza się według określonego schematu, który stanowią trzy następujące po sobie fazy:

- 1. Faza narastającego napięcia** - jedno z partnerów staje się napięte i stale poirytowane, sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem, często zaczyna pić czy przyjmować inne substancje odurzające. W tym czasie osoba doznająca przemocy stara się spełniać wszystkie zachcianki osoby stosującej przemoc, często przeprasza, wywiązuje się ze wszystkich swoich obowiązków. Objawami narastającego napięcia u ofiary przemocy są różne dolegliwości typu bóle głowy, brzucha, bezsenność, nadpobudliwość nerwowa.
- 2. Faza gwałtownej przemocy** - osoba stosująca przemoc wpada w szał i stara się wyładować napięcie. Do ataków agresji sprawcy i stosowania przemocy dochodzi z mało istotnych powodów. Ofiara znajduje się w stanie szoku, uspakaja sprawcę, stara się ochronić siebie, odczuwa wstyd i przerażenie, staje się apatyczna. Jest to najkrótsza faza. Skutki użytej przemocy mogą być różne obrażenia fizyczne, a nawet śmierć. Po takim zachowaniu najczęściej dochodzi do spadku napięcia i obniżenia poziomu agresji sprawcy.
- 3. Faza miodowego miesiąca** - jest to trzecia faza, kiedy sprawca przemocy wyładował już swoją złość, wie, że posunął się za daleko, wyraża skruchę, obiecuje poprawę, szuka wytłumaczenia dla tego, co zrobił, okazuje ciepło i miłość. Ofiara zaczyna wierzyć w zmianę sprawcy, a także w to, że przemoc była jedynie incydentem, odczuwa bliskość i zaufanie. Jednakże, faza ta przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia⁷.

---

⁵ <http://niebieskaLinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie> (dostęp: 25.08.2021).

⁶ Tamże.

⁷ J. Maciaszek, *Zjawisko przemocy we współczesnym świecie. Wybrane aspekty*, KUL, Stalowa Wola 2010, s. 39-41.

1.5. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania⁸.

Dzieci

i młodzież są więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych.

Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu⁹.

Dzieci i młodzież szkolna oraz dorośli angażują się w zachowania ryzykowne z powodu nieumiejętności radzenia sobie z różnymi problemami jak np. radzenie sobie ze stresem, emocjami, trudność w rozwiązywaniu konfliktów. Poza powyższymi kompetencjami istnieją czynniki, które przyczyniają się do angażowania w zachowania ryzykowne – czynniki ryzyka, a także są czynniki, które chronią przed podejmowaniem zachowań problemowych.

Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników chroniących oraz czynników ryzyka¹⁰:

- 1) przemoc rówieśnicza
- 2) odrzucenie przez rówieśników
- 3) słaba więź ze szkołą
- 4) niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli)
- 5) destrukcyjna grupa rówieśnicza
- 6) niepowodzenia szkolne.

Warto przywołać badania prowadzone przez K. Ostaszewski, D. Biechowska, A. Pisarska, M. Sowińska, „Psychospołeczne czynniki problemów behawioralnych u młodzieży w wieku 17-19 lat”, dzięki którym autorzy wyodrębnili czynniki ryzyka oraz czynniki chroniące związane z problemami behawioralnymi¹¹.

Czynniki ryzyka problemowego hazardu:

⁸ World Health Organization, (2004), *Mental Health Policy, Plans and Programs*, Geneva.

⁹ Szymańska, J. (2012) *Ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w szkole*, ORE Warszawa

¹⁰ Monograph, (2000) Commonwealth Department of Health and Aged Care 2000. *Promotion, Prevention and Early Intervention for Mental Health*. Mental Health and Special Programs Branch, Canberra

¹¹ Ostaszewski K., Biechowska D., Pisarska A., Sowińska M (2017). Psychospołeczne czynniki problemów behawioralnych u młodzieży w wieku 17- 19 lat: Badania podłużne – kontynuacja. Raport końcowy z badań z badań jakościowych i ilościowych. Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych, Warszawa.

- indywidualna skłonność do podejmowania ryzyka dla zabawy (potrzeba doznań)
- inne zachowania ryzykowne młodzieży, w tym nadużywanie Internetu
- wagary
- stosowanie cyberprzemocy

Czynniki ryzyka nadużywania Internetu:

- dolegliwości somatyczne i psychiczne
- przykre doświadczenia związane z byciem ofiarą cyberprzemocy
- problemowe zakupy

Czynniki ryzyka problemowych zakupów:

- spędzanie czasu wolnego w galeriach handlowych
- ekspozycja na zachowania ryzykowne kolegów
- dolegliwości somatyczne i psychiczne uczniów
- inne zachowania ryzykowne, w tym przede wszystkim używanie narkotyków oraz używanie leków

Czynniki ryzyka nadmiernego grania w gry komputerowe:

- bycie sprawcą cyberprzemocy

Czynniki ryzyka korzystania ze stron pornograficznych:

- ekspozycja na ryzykowne zachowania rówieśników
- indywidualna skłonność do podejmowania ryzyka dla zabawy (potrzeba doznań)
- objawy depresji

Czynniki, które chronią przed problemowym hazardem:

- akceptacja siebie (samoocena)
- wykorzystywanie przez młodzież czasu wolnego do czytania książek dla przyjemności

Czynniki, które chronią przed nadużywaniem Internetu:

- utrzymywanie dobrych relacji z rodzicami i rówieśnikami (wsparcie rodziców i dobre relacje z rówieśnikami)
- sposób spędzania wolnego czasu (przeznaczanie czasu wolnego na odrabianie lekcji, spędzanie czasu wolnego poza domem, sport i inne formy aktywności fizycznej)

Czynniki, które chronią przed problemowymi zakupami:

- akceptacja siebie (samoocena)
- dobre relacje z rówieśnikami
- wsparcie rodziców

Czynniki, które chronią przed nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych:

- wsparcie społeczne (wsparcie rodziców i wsparcie przyjaciół)

Czynniki, które chronią przed korzystaniem ze stron pornograficznych:

- monitorowanie przez rodziców czasu wolnego i relacji społecznych dorastającego młodego człowieka
- uprawianie sportu i aktywność fizyczna w czasie wolnym
- praktyki religijne i wiara w Boga

1.6. Rodzaje profilaktyki

Profilaktyka to podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych. Działania profilaktyczne prowadzone są na trzech poziomach, w zależności od stopnia ryzyka¹²:

Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do ogółu społeczności, zawiera m.in.:

- działania, których celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi alkoholizmu
- działania, które mają kreować zdrowy styl życia, rozwijać zainteresowania, wspierać prawidłowy rozwój i funkcjonowanie emocjonalno-społeczne społeczności

Profilaktyka selektywna skierowana jest na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, obejmuje m.in.:

- działania profilaktyczne skierowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją działalność społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyka wystąpienia problemów uzależnień.
- przede wszystkim działania uprzedzające, nie naprawcze
- działania, które służą zapobieganiu podejmowania przez wytypowane osoby lub ich grupy zachowań ryzykownych

Profilaktyka wskazująca skierowana jest na jednostki lub grupy osób wysokiego ryzyka, które przejawiają pierwsze symptomy problemów uzależnienia od środków psychoaktywnych, zawiera m.in.:

---

¹² <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/profilaktyka>

- działania, których celem jest zapobieganie rozwojowi zachowań ryzykownych u osób dotkniętych uzależnieniem
- działania, które uniemożliwiają rozprzestrzenianie się niepożądanego zjawiska na inne jednostki lokalnej społeczności

Rozdział II

Analiza sytuacji występowania problemów alkoholowych, narkomanii oraz dotyczących uzależnień behawioralnych w Gminie Ryn

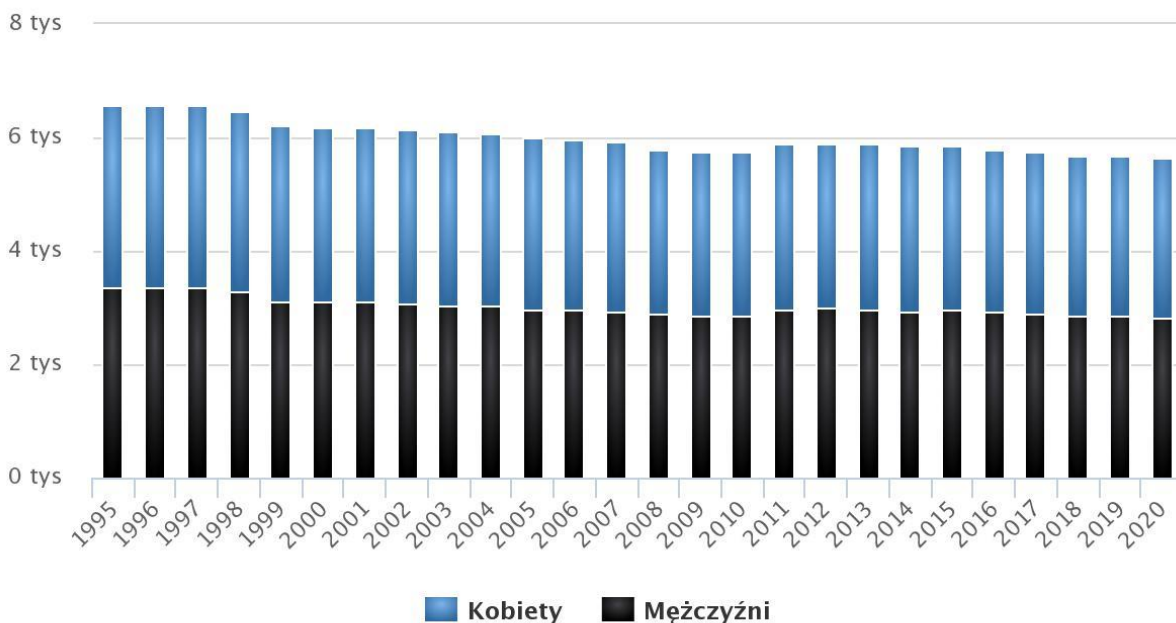
2.1. Dane demograficzne i dane metrykalne dotyczące uzależnień

Gmina Ryn to gmina miejsko-wiejska. Należy do województwa warmińsko-mazurskiego, powiatu giżyckiego. Gmina Ryn ma 5 531 mieszkańców, z czego 2 805 stanowią kobiety, a 2 726 mężczyźni. W latach 1995-2020 liczba mieszkańców spadła o 15,8%. Zamieszkuje ją 9,9% ludności powiatu. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego oraz średniego wieku mieszkańców całej Polski. Gmina stanowi 18,3% powierzchni powiatu.

Mieszkańcy gminy Ryn, którzy wstąpili w związek małżeński w 2021 roku to 48 osób. W tym samym okresie przybyło 17 rozwodników/rozwódek. 2 444 mieszkańców gminy Ryn jest stanu wolnego, 2 341 osób żyje w małżeństwie, 323 mieszkańcy są po rozwodzie, a 423 osoby to wdowy/wdowcy. Gmina Ryn miała w roku 2021 ujemny przyrost naturalny wynoszący -29. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu – 5,24 na 1000 mieszkańców gminy Ryn. W 2021 roku urodziło się 43 dzieci, w tym 23 dziewczynki i 20 chłopców. Zmarły natomiast 72 osoby, po równo 36 mężczyzn i kobiet. 3 453 mieszkańców gminy Ryn jest w wieku produkcyjnym, 977 osób w wieku przedprodukcyjnym, a 1 101 mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Populacja – Gmina Ryn w latach 1995 – 2020

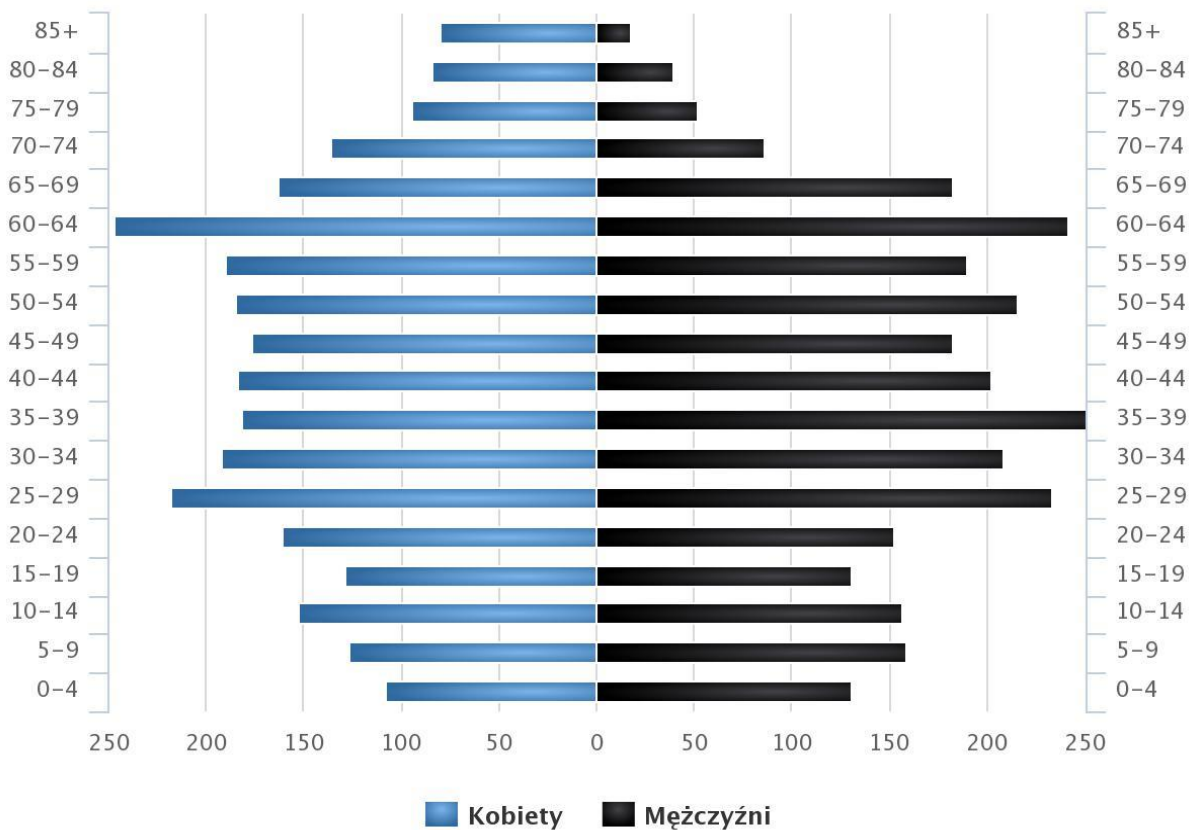
(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Piramida wieku mieszkańców gminy Ryn, 2020

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Pomoc Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin ogółem	294	282	254	246
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu uzależnień	3	3	4	2

Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu

(dane pozyskane od Policji)

	2018	2019	2020
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	105	119	118
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po użyciu alkoholu	65	50	40
Zakłócanie porządku publicznego	40	59	64
Podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	4	2	6
Liczba wypadków pod wpływem alkoholu	4	4	6
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem (dane powiatowe)	170	267	197
Osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	0	0	2

W Mieście i Gminie Ryn w roku 2021 było ogółem 40 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym z zezwoleniem na sprzedaż (wg zawartości alkoholu):

- 1) do spożycia poza miejscem sprzedaży
  - a. do 4,5% 17
  - b. od 4,5% do 18% 14
  - c. powyżej 18% 15
- 2) do spożycia w miejscu sprzedaży
  - a. do 4,5% 22
  - b. od 4,5% do 18% 17
  - c. powyżej 18% 13

Działalność Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2021 to przede wszystkim 12 ogólnych posiedzeń, podczas których przeprowadzono rozmowy z 13 osobami (wezвано 53 osoby – w tym kilkakrotne wezwania), nadano bieg 9 nowym wnioskom do sądu o leczenie odwykowe oraz 8 zleceniom przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych.

Działa również Punkt Konsultacyjno-Terapeutyczny, w którym zatrudniona jest jedna osoba posiadająca wykształcenie wyższe, Certyfikowany Specjalista psychoterapii uzależnień. Zakres działań Punktu to:

- 1) prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej z osobami uzależnionymi,
- 2) motywacja osób do zmiany postawy, zachowań, podjęcia leczenia,
- 3) pomoc członkom rodzin gdzie występuje przemoc oraz choroba alkoholowa a także innym osobom potrzebującym pomocy w formie porad, pomocy psychologicznej i wsparcia.

Ponadto na terenie Gminy działa jedna grupa samopomocowa AA.

Ważniejsze działania profilaktyczne podejmowane wśród dzieci i młodzieży w roku 2021 to:

1. „I Bieg Ryński o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Ryn” - uczestniczyło 75 dzieci i młodzieży
2. „III Szkolny Festiwal Biegowy – Ryn 2021” - 250 uczestników
3. Mikołajkowy Turniej Badmintona o Puchar Przewodniczącego Rady Miejskiej w Rynie – 40 uczestników
4. Zajęcia profilaktyczne dla uczniów dotyczące uzależnień ze specjalistą ds. profilaktyki – uczestniczyło 155 uczniów
5. Całoroczne zajęcia sportowe w ramach sekcji zapaśniczej oraz cykl zajęć profilaktycznych. Zajęcia treningowe odbywały się 3 razy w tygodniu w 15 osobowej grupie
6. Zajęcia sportowe w dyscyplinach:
  - piłka nożna kategoria „trampkarz”, uczestnicy w wieku do 15 lat – ok. 25 uczestników
  - piłka nożna kategoria „senior”, uczestnicy w wieku od 15 lat – ok. 30 uczestników
  - piłka siatkowa – ok. 20 uczestnikówTreningi odbywały się 2 razy w tygodniu

2.2. Diagnoza problemu uzależnień i postaw społecznych – wyniki badań ‘2021

2.2.1. Dorośli mieszkańcy

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Ryn, którzy ukończyli osiemnasty rok życia, metoda zastosowana w badaniu to **CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW – wykorzystane narzędzie

badawcze to Program CORIGO rekomendowane przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie. W badaniu wzięło udział 110 osób, w tym 28 mężczyzn oraz 82 kobiety. Średnia wieku respondentów wyniosła 39,8 lat.

- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu wydawałoby się, że mieszkańcy Gminy Ryn odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim poziomie ryzyka - mieszkańcy gminy piją dość regularnie, jednorazowo spożywając stosunkowo nieduże ilości alkoholu. Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcji (40%) oraz 3-4 porcje alkoholu (15%). 31% badanych przyznało, że nie pije w ogóle.
- Wydaje się wskazane przeprowadzenie wśród mieszkańców Gminy Ryn kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym spożywaniem. Kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.
- Badani respondenci deklarują, że w swoim środowisku mają przypadki osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze. 67% ankietowanych zna co najmniej jedną osobę uzależnioną od tych substancji. Podobnie sytuacja kształtuje się w przypadku uzależnienia od leków i stosowania ich jako środki odurzające. 23% mieszkańców ma podejrzenia, a 17% potwierdza, że zna osoby mające ten problem.
- Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w gminie Ryn jest zauważalne (35% ankietowanych deklaruje, że ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 23% podejrzewa, że do tego dochodzi). Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, należałoby, na przykład, przepro-

wadzić

na terenie gminy kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy. Należy zwrócić uwagę, że 67% mieszkańców gminy nie wie, gdzie zwrócić się może po pomoc osoba doświadczająca przemocy w rodzinie.

- W badaniu wykazano, iż mieszkańcy Gminy Ryn coraz częściej uciekają w kierunku hazard (12% ankietowanych zauważa, że uzależnienie od hazardu jest częstym zjawiskiem w lokalnej społeczności). Co więcej, większość z ankietowanych (92%) nie była w stanie wskazać miejsca, w którym mogliby uzyskać ewentualną pomoc w przypadku uzależnienia od hazardu. Konieczne jest przeprowadzenie na terenie gminy kampanii informacyjnej w tym zakresie.
- Niepokojące są dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w gminie. Łącznie 84% mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym.

2.2.2. Dzieci i młodzież

W badaniu wzięło udział 67 uczniów Szkół Podstawowych Gminy Ryn w dwóch przedziałach wiekowym: 41 dzieci z klas 4 – 6 oraz 26 osób z klas 7 – 8.

- W przypadku używania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniu od m.in. leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza.
- Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu uzależnienia od telefonów komórkowych, cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świa-

domości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.

- o Dodatkowo, należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. Także nauczyciele mogą podsuwać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, związane w jakiś sposób z przedmiotem lekcji.
- o Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach problem przemocy rówieśniczej jest odczuwalny. Dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na ten problem. Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.

2.2.3. Sprzedawcy napojów alkoholowych

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy Ryn. Grupa badana stanowiła 12 kobiet i 3 mężczyzn.

Wszyscy z respondentów to pracownicy punktów sprzedaży alkoholu. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 37,4 lat.

- o Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy **odpowiedzialnie podchodzą** do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. Zestawiając te wyniki z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu Gminy Ryn, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Kampania informacyjna może, zatem obejmować szkolenie

dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach. Rekomenduje się także zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z Policją.

Rozdział III

Adresaci i realizatorzy Programu

3.1 Realizatorzy Programu

Program realizowany jest we współpracy z:

- komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta i Gminy w Rynie oraz jednostkami organizacyjnymi Miasta i Gminy Ryn,
- szkołami, przedszkolami i placówkami oświatowymi,
- placówkami służby zdrowia,
- podmiotami i instytucjami realizującymi zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w ramach swoich zadań statutowych,
- Miejsko-Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rynie
- organizacjami pozarządowymi,
- organizacjami kościelnymi.

3.2 Adresaci Programu

Działania wyznaczone w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2022 - 2025 mają charakter ciągły i są skierowane do:

- mieszkańców gminy, w tym dla osób zagrożonych uzależnieniem oraz współuzależnieniem,
- osób/ instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii, a także uzależnieniami behawioralnymi,
- osób uzależnionych, osób dotkniętych i/bądź zagrożonych przemocą w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie,

- rodzin osób z problemem uzależnień, przemocy w rodzinie, placówek oświatowych oraz organizacji pozarządowych.

Rozdział IV

Cele oraz realizacja Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2022 – 2025

4.1. Cele oraz zadania Programu

Zgodnie z zapisami art.4 ust.1 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi samorząd gminny jest zobowiązany do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Działania te ujęto w pięciu rozdziałach, które z uwzględnieniem rozszerzenia zakresu profilaktyki uzależnień realizowanej przez KCPU, obejmują następujące obszary:

- I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków oraz zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi.**
- II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe lub inne związane z uzależnieniami, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.**
- III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych.**

- IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych oraz związanych z uzależnieniami behawioralnymi.**
- V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży. Wydawanie opinii w sprawie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych prowadzonych na terenie miasta i gminy Ryn.**

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i przyporządkowanych im zadaniach. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie miasta i gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

Celem głównym programu jest minimalizowanie szkód zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania alkoholu i używania innych środków psychoaktywnych, a także przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy, podejmowanie działań profilaktycznych oraz działań zmierzających do zmiany struktury i wzorów używania napojów alkoholowych oraz sieci Internet.

Cele szczegółowe:

- redukcja szkód zdrowotnych i społecznych skutków wynikających ze spożywania alkoholu, sięgania po substancje psychoaktywne oraz aktywnych uzależnień behawioralnych;
- poprawa stanu psychofizycznego i funkcjonowania społecznego dzieci, osób dorosłych i członków rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym lub uzależnień behawioralnych;
- redukcja szkód zdrowotnych i społecznych skutków wynikających ze spożywania innych substancji psychoaktywnych;
- zapewnienie interdyscyplinarnej, kompleksowej pomocy w szczególności w zakresie zatrzymania przemocy;
- podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych, a także problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi;
- promowanie zdrowego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych.

Powyższe cele, oprócz działań incydentalnych, związanych np. z reakcją na ewentualne nieprawidłowości w funkcjonowaniu sklepów, zawierają planowe zadania

dla Gminy Ryn. Przedstawione zostały one w poniższej tabeli zawierającej kompleksowe cele strategiczne oraz wchodzące w ich obręb cele operacyjne na najbliższe lata. Tabela zawiera również wskaźniki pozwalające na coroczną, ustandaryzowaną ewaluację realizacji Programu w oparciu o wymierne dane. Różnice pomiędzy zgrupowaniem zadań w poszczególnych celach wynikają z przesłanek celowościowych – w praktycznym planowaniu działań, podobnie jak w wypadku np. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wyznaczone cele nie tyle odpowiadają ustawowemu katalogowi zadań pomocy społecznej, co funkcjonalnym grupom zagadnień, całościowo opisującym i porządkującym potrzebne działania reaktywne i proaktywne, w sposób optymalizujący spożytkowanie zasobów ludzkich i materialnych dostępnych dla KRPA i partnerów w realizacji Programu.

CELE STRATEGICZNE PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO GMINY RYN W WIELOLETNIM HORYZONCIE CZASOWYM 2022 - 2025	
Cel 1. Oddziaływanie profilaktyczne wobec dzieci i młodzieży szkolnej oraz dorosłych.	
Kierunki działań:	Wskaźniki:
<ul style="list-style-type: none"> → tworzenie środowiska wypracowującego nowe koncepcje pracy edukacyjnej → prowadzenie stałego systemu informacji na temat działań podejmowanych na terenie gminy na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami substancjalnymi i behawioralnymi → organizowanie warsztatów profilaktycznych na tematy związane z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych oraz z uzależnieniami behawioralnymi (w tym w szczególności zwrócenie uwagi na edukację mieszkańców z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu; cyberprzemocy; hazardu) 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba uczestników programów, • liczba przeprowadzonych programów • liczba wydarzeń profilaktycznych • wysokość środków przeznaczonych na organizację działań i zakup potrzebnego sprzętu

- tworzenie kampanii społecznych, które miałyby zwrócić uwagę na uwrażliwienie opinii społecznej na problemy związane z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych, a także behawioralnych
- udział w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących szeroko rozumianej profilaktyki
- wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych oraz realizowanych przez młodzież
- prowadzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, m.in. zajęć sportowo-rekreacyjnych, kulturalnych
- dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych, wycieczek dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym

Cel 2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem

Kierunki działań:	Wskaźniki:
<ul style="list-style-type: none"> → udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy społecznej, psychospołecznej oraz prawnej → zwiększenie dostępności terapii uzależnienia i współuzależnienia dla mieszkańców Gminy → podejmowanie przez Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności do podjęcia leczenia osób 	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość środków przeznaczonych na dane działania • liczba wykwalifikowanej kadry • rodzaje programów terapeutycznych • liczba zgłoszeń • liczba złożonych wniosków

<p>uzależnionych, a w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyjmowanie zgłoszeń dotyczących nadużywania alkoholu; • prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego; • kierowanie osób nadużywających alkoholu na terapię i leczenie odwykowe; • kierowanie do sądu wniosków o wydanie orzeczenia zobowiązującego do poddania się leczeniu odwykowemu; • wnoszenie opłat sądowych do wniosku MGKRPA w sprawach zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie leczenia odwykowego; • uczestnictwo członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w specjalistycznych szkoleniach • Dofinansowanie działań i programów zabezpieczających opiekę psychologiczną i prawną rodzinom dotkniętym problemem przemocy, choroby alkoholowej i innych uzależnień oraz nimi zagrożonych • kontynuacja pracy w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym 	
<p>Cel 3. Zmniejszenie ilości i dolegliwości zaburzeń życia rodzinnego związanego z nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;</p>	
<p>Kierunki działań:</p>	<p>Wskaźniki:</p>

<ul style="list-style-type: none"> → upowszechnianie informacji dot. zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym i narkotykowym → podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13(1) i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi → współpraca z Policją w zakresie eliminowania przypadków naruszeń prawa i porządku publicznego w mieście i gminie → przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu i podejmowanie działań interwencyjnych w zgłoszonych sytuacjach sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, nieletnim oraz na kredyt lub pod zastaw → w przypadku naruszenia zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych, występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego → opiniowanie przez Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych → podjęcie działań edukacyjnych, skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przypadków naruszenia zakazów • liczba interwencji • liczba postępowań sądowych z udziałem przedstawicieli MGKR-PA • liczba skontrolowanych punktów sprzedaży • wysokość środków przeznaczonych na dane działania • liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych • liczba przeprowadzonych konsultacji i poradnictwa • liczba przeprowadzonych szkoleń
--	--

<p>życia</p> <ul style="list-style-type: none"> → wsparcie działań służących ograniczeniu występowania zjawiska kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem innych środków psychoaktywnych → dofinansowywanie szkoleń oraz kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym, narkomanii → prowadzenie konsultacji i poradnictwa na terenie Punktu Konsultacyjnego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w kryzysie, z problemem uzależnienia w rodzinie → udzielanie pomocy psychospołecznej, specjalistycznej, prawnej 	
<p>Cel 4. Współpraca instytucji pomocowych oraz wspomaganie działalności organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym rozwiązywania problemów alkoholowych, a także profilaktyki uzależnień behawioralnych</p>	
<p>Kierunki działań:</p>	<p>Wskaźniki:</p>

→ Koordynacja działań dotyczących pomocy ofiarom uzależnień i współuzależnienia, w tym przemocy domowej, poprzez współpracę z Policją, PCPR, MGOPS, szkołami, oraz organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi realizującymi programy przeciwdziałania przemocy domowej. → dofinansowanie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe, szczególnie w zakresie prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą – w miarę posiadanych środków → organizowanie dofinansowanie festynów z elementami kampanii edukacyjnych związanych z promocją zdrowia i profilaktyką problemów społecznych → organizacja rozgrywek sportowych z elementami profilaktyki przeciw uzależnieniom → współpracowanie z instytucjami oraz osobami fizycznymi polegającej na wymianie informacji, partnerstwie w szerokim działaniu → Wspieranie inicjatyw instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych w zakresie zadań realizowanych w ramach Programu → dofinansowywanie koncertów, imprez i innych form artystycznych o charakterze profilaktyczno-terapeutycznym → Dopuszczenie świetlic wiejskich i środowiskowych w pomoce i sprzęt niezbędny	• liczba przeprowadzonych festynów, uroczystości • liczba osób uczestnicząca w podejmowanych działaniach • wysokość środków przeznaczonych na działania • liczba współpracujących organizacji pozarządowych

do prawidłowego jej funkcjonowania

- Kierowanie osób realizujących zadania gminnego programu oraz współpracujących służb społecznych na szkolenia z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Dofinansowanie udziału w konferencjach, sympozjach i innych formach spotkań związanych z podnoszeniem kwalifikacji osób z naszej gminy pracujących na rzecz uzależnionych i ich rodzin.

Rozdział V

Realizacja Programu

5.1. Finansowanie Programu

Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2022 – 2025:

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Dochody z opłat mogą być wykorzystywane jedynie na realizację zadań zawartych w gminnym programie profilaktyki. Opłaty przekazywane będą do wyodrębnionego w budżecie Gminy Ryn działu klasyfikacji 851 „Ochrona zdrowia”, rozdział 85154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi”. Wyłącznym dysponentem środków finansowych rozdziału 85154 jest Burmistrz Miasta i Gminy Ryn. Miejsko-Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest faktycznym i realnym koordynatorem realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym. Planowana wysokość dochodów z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na rok 2024 wynosi 200 000,00 zł.

Realizacja zadań niniejszego Programu finansowana będzie ze środków pochodzących z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, zgodnie z art.18 ustawy

o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i mogą być one przeznaczone na cele zawarte w programie, zgodnie z rekomendacją Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Do zadań Miejsko – Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rynie należą w szczególności:

1. Koordynowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
2. Bieżąca koordynacja zadań wynikających z gminnego programu.
3. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki.
4. Koordynacja pracy świetlic środowiskowych, pomoc organizacyjno-merytoryczna.
5. Organizacja spotkań, szkoleń dla nauczycieli, teatrów profilaktycznych dla dzieci.
6. Stałe dyżury informacyjne dla mieszkańców Gminy.
7. Prowadzenie rozmów interwencyjno – motywacyjnych z osobami wnioskowanymi o zastosowanie leczenia odwykowego.
8. Kierowanie osób na zastosowanie leczenia odwykowego. W przypadku osób nadużywających alkoholu do Sądu Rejonowego.
9. Zbieranie dokumentacji przypadków przemocy domowej.
10. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
11. Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożycia napojów alkoholowych.
12. Prowadzenie analizy problemów alkoholowych i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie gminy, wprowadzanie lokalnych inicjatyw.
13. Szukanie wsparcia dla działań na rzecz zmniejszania rozmiarów problemów alkoholowych i narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.
14. Uczestnictwo w opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych określa rada gminy w treści Programu. Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia jest lista

obecności

z poszczególnych posiedzeń Miejsko-Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z podpisami uczestniczących w posiedzeniu członków Komisji.

1. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji dla Przewodniczącego Komisji wynosi: 350,00 zł (brutto), dla pozostałych członków Komisji: 250,00 zł (brutto).
2. Wynagrodzenie wypłacane jest miesięcznie, zgodnie z listą obecności z podpisami członków Komisji obecnych na posiedzeniu.
3. Wydatki z tytułu wynagrodzenia realizowane są z budżetu gminy (przeciwdziałanie alkoholizmowi).
4. Członkom MGKRPA przysługuje zwrot kosztów podróży poniesionych w związku z realizacją zadań Programowych.

Wydatki na lata następne oraz ewentualne potrzebne zmiany planu rocznego przedstawionego w następnym podrozdziale określone będą w drodze aktualizacji niniejszego Programu.

5.2. Preliminarz wydatków profilaktycznych na rok 2024

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będą realizowane następujące zadania szczegółowe:

1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzin. Prowadzenie zajęć terapeutycznych dla uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób uzależnionych od czynności (behawioralnie).
2. Prowadzenie punktów konsultacyjnych oraz pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie. Pomoc ludziom uzależnionym od alkoholu i narkotyków. Prowadzenie dyżurów oraz konsultacji specjalistycznych (psycholog, prawnik).
3. Prowadzenie świetlic , przy współpracy z pedagogiem, dla dzieci ofiar przemocy lub rodzin alkoholowych.
4. Organizacja wypoczynku letniego z programem profilaktycznym i terapią dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz dofinansowania innych form wypoczynku o podobnym charakterze.

5. Organizowanie zajęć wakacyjnych dla dzieci pozostających w czasie wakacji w mieście i terenie gminy przez jednostki organizacyjne gminy, opłacanie różnego rodzaju zajęć (sport, zajęcia artystyczne, turystyka i rekreacja) połączone z dożywianiem uczestników.
6. Dofinansowanie świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym. Działalność świetlic ma charakter integracyjny, ale głównym zadaniem jest profilaktyka wszelkiego rodzaju uzależnień oraz patologii, skierowana nie tylko do dzieci z grup ryzyka.
7. Finansowanie zajęć dodatkowych (instruktorzy tańca, plastyki itp.) w świetlicach.
8. Uzupełnianie wyposażenia, remonty oraz zakup pomocy dydaktycznych do prowadzenia zajęć terapeutyczno – profilaktycznych w świetlicach.
9. Organizacja imprez oraz wycieczek integracyjnych dla dzieci i młodzieży ze świetlic środowiskowych, szkół z terenu gminy: wycieczki plenerowe piesze lub rowerowe, „Dzień Dziecka” impreza rekreacyjna dla świetlic środowiskowych z gminy Ryn, Andrzejki, Mikołajki, Wigilia, Choinka, Dni Rodziny, imprezy integracyjne. W programie każdej z tych imprez zaplanowane są zajęcia o charakterze profilaktycznym i oprócz walorów terapeutycznych mają one ogromne znaczenie integracyjne dla dzieci z różnych środowisk i ludzi pracujących w profilaktyce w gminie Ryn.
10. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla pracujących w profilaktyce w gminie Ryn.
11. Wymiana i wyposażenie placów zabaw, zadanie to ma na celu dostosowanie do norm bezpieczeństwa (atesty) oraz stworzenie możliwości aktywnego wypoczynku dzieci z rodzicami, stanowiącego doskonałą odskocznnię od problemów związanych z alkoholizmem i innymi patologiami. Zadanie to obejmuje również finansowanie urządzeń rekreacyjnych dla młodzieży miasta i gminy.
12. W przypadku konieczności pomocy ofiarom przemocy w rodzinie lub agresji alkoholika, przewiduje się w miarę posiadanych środków finansowanie krótkotrwałego ich pobytu w pokoju hotelowym, schronisku lub wynajętym mieszkaniu.
13. Dofinansowanie działalności Klubu AA.

14. Finansowanie pracy Miejsko-Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dla realizacji w/w zadań tworzy się plan wydatków zgodnie z przyjętym w uchwale budżetowej na rok 2024 planem wydatków w dziale 851 Ochrona zdrowia”, rozdział 85154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi”, rozdział 85153 „Zwalczanie narkomanii” w kwocie 300 000,00 zł

Lp.	Treść	Wydatki
1.	<p>Zakup materiałów i wyposażenia, zakup usług pozostałych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - materiały edukacyjne i papiernicze, nagrody na konkursy i imprezy integracyjne, - zakup, wykonanie naprawy infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w osiedlowych placach zabaw, - zakup środków żywności dla dzieci uczestniczących w zajęciach prowadzonych w świetlicach wiejskich, - zakup środków żywności na imprezy okolicznościowe i integracyjne - zakup książek i artykułów papierniczych, dydaktycznych, - doposażenie świetlic wiejskich. 	125 497,54 zł
2.	<p>Zakup usług pozostałych, zakup materiałów i wyposażenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - finansowanie zajęć wakacyjnych z programami profilaktycznymi i terapii, - dofinansowanie zajęć wakacyjnych dla dzieci organizowanych przez jednostki organizacyjne gminy oraz inne organizacje i stowarzyszenia, - finansowanie i dofinansowanie wycieczek i rajdów, - opłacanie usług terapeutycznych i grup wsparcia, psychologa, - dofinansowanie działalności Klubu AA, - finansowanie krótkotrwałego pobytu w schroniskach, hotelach itp. osobom będącym ofiarami przemocy w rodzinie - opłaty dla lekarza psychiatry i psychologa za wydawanie opinii w przedmiocie uzależnień od alkoholu, - finansowanie szkoleń dla osób realizujących Gminny Program 	44 502,46 zł

	Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
3.	Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, zwalczaniu narkomanii oraz profilaktyki uzależnień behawioralnych w formie dotacji	100 000,00 zł
4.	Wynagrodzenie członków Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz terapeuty obsługującego punkt konsultacyjny	30 000,00 zł

5.3. Realizacja i monitoring

Program realizowany będzie przez Burmistrza Miasta i Gminy Ryn przy współpracy Miejsko-Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych jednostek organizacyjnych gminy, zgodnie z rozdziałem III niniejszego programu. Nadzór nad realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy Ryn. Doroczny monitoring programu stanowić będzie część Sprawozdania z działań MGKRPA w Rynie.